

Natuurpad De Holle Boom

Een wandeling van de Afdeling Veenendaal- Rhenen

Start- en eindpunt.

Het Bosrestaurant, voorheen De Holle Boom.

Dwarsweg 63A, 3959 AE Overberg. Tel 0343- 481424 Coördinaten N52 01.767 E005 29.949.

Afstand en tijd.

De route is ca. 7 km. lang en duurt ongeveer 2 uur. U kunt de route verkorten tot ongeveer 1½ uur. Zie route na punt 14.

Kaartje en GPS- route.

Bij deze wandeling hoort een kaartje en een gps- route.

Naast de route zijn nummers geplaatst die naar de tekst verwijzen.

Samenvatting.

De wandeling gaat door een afwisselend bos- en heidegebied van de Utrechtse Heuvelrug op de overgang naar de Gelderse Vallei.

Overige informatie.

Het hier gevestigde Bosrestaurant droeg vroeger de naam 'de Holle Boom'.

De holle boom zelf is inmiddels verdwenen, maar de oude naam is bij velen in de herinnering gebleven.

Tips.

Voor alle zekerheid: controleer uzelf na de wandeling op "teken".

Verzoek.

We stellen het erg op prijs indien u opmerkingen over de route wilt sturen naar natuurpaden@ivnveenendaal-rhenen.nl.

Het IVN wenst u een prettige wandeling!

Start van het natuurpad De Holle Boom.

- *Vanaf de parkeerplaats van het Bosrestaurant loopt u vóór het terras en het Boshotel langs tot het begin van een fietspad.*
- *U wandelt over dit fietspad tot u uitkomt op een asfaltweggetje.*
- *Hier rechtdoor de route vervolgen.*

1. Holle Boom.

voor de ingang van het restaurant heeft jarenlang een markante holle eik gestaan. Door beschadiging van de stam is het gaan inwateren, waardoor het inwendige van de boom is gaan rotten. Hierdoor wordt de boom op den duur uitgehoud. Zolang schors en groeilaag (cambium) intact zijn kan de boom groeien, al mist hij stabiliteit door het ontbreken van de kern.

- *Het asfaltweggetje volgen tot een splitsing.*
- *Hier rechts aanhouden en langs een begroeide wal lopen.*

2. Nieuw-Amerongen.

De houtwal ligt rond het privé terrein 'Nieuw Amerongen' Hier stond vroeger een boerderij met deze naam. Op de wal staan verschillende struiken geplant zoals een laurierkers en de Japanse duizendknoop.

- *Op de splitsing bij het bord van Staatsbosbeheer (SBB)'Boswachterij Amerongen' links aanhouden.*

3 Parklandschap.

Verderop ziet u links een bankje staan. Het geeft uitzicht op een voormalig heideveld, dat nu is veranderd in een parkachtig landschap. De heuveltjes vormen de restanten van een stuifzandgebied. Verder lopend kunt u links tussen gras en bomen de restanten van het heideveld zien. Dit verschijnsel komen we vaker tegen. Als de mens niet ingrijpt zullen de grassoorten en de bomen domineren over de heideplanten en uiteindelijk zal een nieuw bos de ruimte vullen.

- *Eerste pad links af bij bord "Landgoed De Laan".*

4 Pijpenstrootje.

Het gras langs het pad heet pijpenstrootje. Het komt veel voor op vochtige delen van de heide. De lange stengels staan in groepen of pollen bijeen. Ze werden vroeger gebruikt als pijpenrager. U kunt zien, dat het pijpenstrootje één van de grassoorten is die de heidevelden dreigen te overwoekeren.

- *Na ongeveer. 200 meter smal pad bij hoge spar rechtsaf inslaan.*
- *Op Y splitsing rechts aanhouden en doorlopen tot heideveld.*

5.Sparrenbos.

U loopt door een bos met fijnsparren. Een dergelijk bos is relatief arm aan soorten planten en dieren. Misschien kunt u de kleine goudhaantjes hoog in de bomen horen met hun hoge en aanhoudend 'sie-sie-sie' geluid.

- *Bij het heideveld aangekomen links afslaan.*

6. Heideterrein.

In 1833 was er nog 600.000 ha heide in ons land. Grote kudden schapen, gehouden voor de wol en de mest, vonden daar hun voedsel. Gras en opkomende boompjes vraten zij weg. De heide bleef daardoor een open gebied.

Tegenwoordig is er minder dan 40.000 ha heide over, versnipperd over een honderdtal terreinen. U kunt hier waarnemen dat de heide het moeilijk heeft. Naast het pijpenstrootje groeit hier ook de grassoort bochtige smele.

De natuurbeheerders proberen de heide in stand te houden door de bovengrond af te graven. De ondergrond bevat minder voedingsstoffen en dat is goed voor het ontkiemende heidezaad.

Door brede corridors tussen versnipperde heidegebiedjes aan te leggen komt een uitwisseling van plant en dier tot stand. We kunnen hierbij denken aan hagedissen, ringslangen, insecten en diverse grassen.

- *Het pad gaat over in een beukenlaan, die uitkomt op een kruising.*
- *Hier slaat u voor de slagboom rechtsaf en blijf dit pad volgen tot u weer uitkomt op een volgend en groter heidegebied.*

7. Jeneverbes.

Voordat u het pad rechtsaf langs de bosrand inslaat kunt u links nog zien de heuveltjes zien van het onderliggende oude stuifzandgebied.

Ook ziet u een eenzame jeneverbes staan, die heier niet vaak voorkomt. Het is één van de weinige oude inheemse naaldbomen. De schapen mijden de stekels. De boom is taai en groeit erg langzaam. De bessen gebruikt men om jenever hun aroma te geven.

- *Wandel nu het pad naar rechts in, met aan uw linker hand de heide en rechts de bosrand.*

8. Hagedissen.

In de heidegebieden komen drie soorten hagedissen voor:

de levendbarende hagedis, voornamelijk op vochtige plaatsen bij de bosrand, - de hazelworm, een pootloze hagedis, die eveneens vochtige schaduwrijke plekken opzoekt en de zandhagedis, die op zonnig, droog terrein met open zandplekken is te vinden.

In de winter houden ze een winterslaap. Ze kunnen hiervoor zelf een holletje graven, maar vaak wordt ook een verlaten konijnen- of muizenhol gebruikt.

- *Vervolg het pad langs de bosrand.*

9. Boekweit.

Verderop ziet u een open plek met enkele akkertjes. Landbouwers teelden er vroeger boekweit. Loop er even naar toe. De grond is hier voedselrijker dan de omgeving. Er groeit nu o.a. akkerdistel en breedbladige wespenorchis. Tijdens de bloei trok de boekwijt veel bijen. De vruchtjes lijken op beukenootjes en werden wel gebruikt als goedkoop alternatief voor graan. Er brood van bakken is lastig, maar pannenkoeken en pap gaat prima. De naam boek -weit komt van beuk -tarwe.

- *Terug naar het pad en dit vervolgen tot het eind, dus de zijpaden negeren.*

10. Gemengd bos.

Wanneer het pad het bos bereikt kunt u eiken, douglassparren en dennen ontdekken. Waar het bos open gekapt is, kunnen massaal de berken tot ontwikkeling komen. Dit geldt ook voor een struik als de Amerikaanse vogelkers.

- *Aan het einde van het pad rechtsaf slaan.*
- *Daarna eerste afslag linksaf bij de poel.*

11. De poel.

U passeert een poel. Deze moet een ondoorlaatbare bodem van leemgrond hebben, anders zou het water door het zand verdwijnen. De plantengroei zal afwijken van de drogere delen van het bos. Voor de bosdieren is deze drinkpoel een voordeel.

12. Vleermuizen.

Indien u vanaf de afslag even doorloopt en dan achterom kijkt ziet u aan een dennenboom een vleermuiskast hangen. Voor bijna alle Nederlandse vleermuissoorten zijn bomen op de een of andere manier van belang. Een aantal soorten gebruikt boomholten als schuilplaats of brengt er in kolonies jongen groot. De holte kan door een specht zijn gemaakt.

De vrouwtjes met hun jongen bewonen altijd een reeks bomen. Na enkele weken verplaatst de kolonie zich. Verlaten holen kunnen later in het jaar of het jaar daarop weer gebruikt worden. Ook loshangende schors kan een schuilplaats bieden voor deze dieren. Hun voedsel bestaat vooral uit insecten.

Aan de rechterkant van het pad ziet u een voormalige boswachterswoning. Even verderop blijkt dat er vermoedelijk weer leem onder de oppervlakte ligt, want het gebied is vrij vochtig. Dit kunt u ook zien door de aanwezigheid van de pitrus.

13. Pitrus.

Deze groeit op plekken met een wisselende waterstand. Bij deze plant komen de bloemetjes zijdelings uit het bovenste deel van de buigzame stengel. Deze laatste gebruikte men vroeger voor het vlechten van matten, manden en viskorven.

- *Bij de viersprong rechtsaf (om larix -perceel heen; pad loopt langs een open gekapte bosstrook).*

14 Verbindingsbaan.

Door een strook van de dennenakker weg te kappen is een open heidestrook ontstaan die als verbindingsbaan moet dienen voor soorten die zich van het ene heidegebied naar het andere willen verplaatsen.

De ouderdom van de aangeplante dennen kunt u nagaan door de takkenkransen rond de stam te tellen. De dennen maken immers elk jaar een nieuwe takkenkrans (let dan wel op stompjes van afgevallen takken onderaan).

- *Aan het einde van het pad komt u op een vijfsprong.*
- *(Wie snel naar het beginpunt van de wandeling terug wil, neemt op de vijfsprong de tweede weg rechts (met een verbindingsbaan. Aan het einde van dit pad linksaf en via het fietspad weer terug naar het Bosrestaurant. Zie ook kaartje).*

- *Als u de wandeling wilt vervolgen, sla dan de tweede weg links een beukenlaan in. Deze halfverharde laan volgen en het fietspad oversteken (bij picknicktafel).*

15. Storm.

Even voorbij de kruising met het fietspad zijn door de storm van november 2004 veel sparren omgewaaid. U ziet links nog een aantal liggen. De natuurlijke afbraak van de stammen trekt zwammen, insecten en vogels aan. Verderop ziet u een dennenakker. De struiklaag, kruidlaag en moslaag ontbreken. Hier kunt u weinig soorten van leven ontdekken.

- *Op de zessprong van paden slaat u de tweede weg rechts in.*
- *Een eind doorlopen tot de kruising. Zijpaden negeren. Let op: van dit pad maken ook terreinfietsers gebruik.!*

16. Dansende bomen in een oude boskern.

Verderop ziet u links een voormalig eikenhakhout-bos. Het hakhout is een oude vorm van beheer waarbij de bomen tot vlak bij de grond werden afgezaagd, waarna de uitlopers meestal na 8 – 10 jaar weer werden gekapt. De eikenschors ("eek") gebruikte men voor de leerlooierij, het hout voor omheiningen of brandhout. Al vele jaren worden deze bomen niet meer gesnoeid, waardoor de takken of telgen kronkelend ('dansend') naar het licht zijn doorgesloten. Meestal staan ze in groepjes bij elkaar, voortkomend uit een nauwelijks zichtbare stronk.

- *Op de kruising rechtsaf het pad in lopen (ruiterpad negeren). Het is een wat holle weg met een eikenwal aan de rechterkant.*
- *Dit pad volgen tot aan de camping.*

17 Houtwal.

Langs het pad loopt een opgeworpen aarden wal. Zulke wallen werden vroeger beplant met struiken en bomen (vaak zomereik) om perceelsgrenzen af te baken. In de tijd dat er nog schapen liepen diende de houtwal ook als veekering. Om de beplanting zo dicht mogelijk te houden werden de bomen periodiek (om de 7-10 jaren) afgezaagd. Het hout kon de bakker voor het stoken van zijn oven gebruiken.

- *Bij camping rechtsaf (niet het ruiterpad in). Daarna op fietspad linksaf, terug naar het beginpunt.*

We hopen dat u een fijne wandeling heeft gehad.
Graag tot ziens bij één van onze andere natuurpaden.

